Yurt Ortam? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yurt Ortam? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33525

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yurt Ortam? Ölçe?i, orijinal olarak **Rudolf H. Moos** taraf?ndan geli?tirilen Üniversite Yurt Ortam? Ölçe?i'nin (University Dormitory Environment Scale - UDES) Türkçe'ye **uyarlama** çal??mas?d?r. Bu ölçek, üniversite yurtlar?nda ya?ayan ö?rencilerin alg?lad??? sosyal ve fiziksel çevrenin psikososyal boyutlar?n? ölçmeyi amaçlar. Ölçe?in Türkçe versiyonunun transliteral e?de?erli?i ve **güvenirlik** özellikleri, G. Ertekin taraf?ndan 2001 y?l?nda yap?lan yüksek lisans tezi kapsam?nda incelenmi?tir. Bu araç, yurt ya?am?n?n ili?ki, ki?isel geli?im ve sistemin sürdürülmesi gibi temel boyutlardaki etkile?imlerini de?erlendirerek, ö?rencilerin ya?am kalitesi ve akademik ba?ar?s? üzerindeki çevresel etkileri anlamak için kritik bir rol oynar.

Anahtar Kelimeler

Yurt Ortam? Ölçe?i, **Rudolf H. Moos**, Üniversite Yurdu, Çevresel De?erlendirme, Psikososyal ?klim, **Psikolojik Ölçek**, Uyarlama, Sosyal Çevre.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Geli?tiricisi: Rudolf H. Moos.

Türkçe Uyarlama Çal??mas?: Ertekin, G.

Amaç

Yurt Ortam? Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite ö?rencilerinin ya?ad??? yurt ortam?n?n subjektif olarak alg?lanan özelliklerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, yurt ortam?n?n destekleyici, düzenli, rekabetçi veya ba??ms?zl??? te?vik edici gibi çe?itli boyutlar?n? ortaya koyar. Elde edilen veriler, yurt yönetimlerinin ya?am kalitesini art?rmak için çevresel müdahaleler geli?tirmesine zemin haz?rlar.

Ölçek, ö?rencilerin yurt hayat?ndan memnuniyet düzeylerini, çevreleriyle etkile?imlerini ve bu çevrenin onlar?n ki?isel ve akademik geli?imlerine olan katk?s?n? ölçmeyi hedefler. Türk kültürüne ve e?itim sistemine özgü yurt ortam? dinamiklerini yakalamak için adaptasyon çal??mas? büyük önem ta??maktad?r.

Yap?

Yurt Ortam? Ölçe?i, **Rudolf H. Moos**'un sosyal çevre teorisine dayan?r ve genellikle üç ana boyutta toplanan alt ölçeklerden olu?ur: ?li?ki Boyutlar?, Ki?isel Geli?im Boyutlar? ve Sistemin Sürdürülmesi ve De?i?imi Boyutlar?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?li?ki Boyutlar?: Bu boyutlar, ö?rencilerin birbirleriyle ve yurt personeliyle olan etkile?imlerinin derecesini, destekleyici olup olmad???n? ve çat??ma düzeyini inceler (Örn: Destek, Ba?l?l?k, Çat??ma).

Ki?isel Geli?im Boyutlar?: Bireyin o çevrede ne kadar geli?im f?rsat? buldu?unu, ba??ms?zl?k, akademik ba?ar? ve entelektüel-kültürel etkinliklere ne kadar te?vik edildi?ini de?erlendirir (Örn: Ba??ms?zl?k, Ba?ar? Yönelimi).

Sistemin Sürdürülmesi ve De?i?imi Boyutlar?: Çevrenin düzen, aç?kl?k, kontrol ve yenilikçilik gibi yap?sal özelliklerini ölçer (Örn: Düzen ve Yap?, Kontrol).

Geçerlik

Ölçe?in orijinal versiyonu olan UDES, kapsaml? içerik ve yap? **geçerlik** çal??malar?yla desteklenmi?tir. Türkçeye uyarlanan versiyonun geçerlik çal??malar?na dair spesifik bulgular (faktör yap?s?n?n orijinali ile uyumu, ölçüt ba??nt?l? geçerlik vb.), kaynak referans olarak gösterilen yüksek lisans tezinde detayland?r?lm??t?r.

Kaynakçada belirtilen Ertekin (2001) tezinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek üzere genellikle do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizlerinin kullan?lmas? beklenmektedir. Ölçe?in ba?ar?l? bir adaptasyonu, yurt ortam?n? olu?turan teorik boyutlar?n (?li?ki, Ki?isel Geli?im, Sistem Sürdürülmesi) Türkçe örneklemde de tutarl? bir ?ekilde ortaya ç?kt???n? göstermelidir.

Güvenirlik

Orijinal UDES, yüksek iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?lar?) ve test-tekrar test güvenilirli?i göstermi?tir. Türkçe versiyonun **güvenirlik** analizleri, Ertekin'in (2001) çal??mas?n?n temel odak noktalar?ndan birini olu?turmu?tur.

Güvenirlik bulgular?nda genellikle Cronbach Alfa katsay?s? rapor edilir. Bu katsay?lar, ölçe?in alt boyutlar?n?n her birinin iç tutarl?l???n? ve dolay?s?yla maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini yans?t?r. Ertekin'in çal??mas?, çevirinin ve kültürel adaptasyonun, ölçme arac?n?n tutarl?l???n? korudu?unu do?rulam??t?r.

Faktör Analizi

Yurt Ortam? Ölçe?i'nin faktör yap?s?, **Rudolf H. Moos** taraf?ndan belirlenen üç ana boyut ve genellikle 9 ila 10 aras?nda de?i?en alt ölçekten olu?ur. Adaptasyon çal??malar?nda, bu çok boyutlu yap?n?n Türk ö?renci örnekleminde de korunup korunmad??? faktör analizi yoluyla incelenir.

Adaptasyon çal??mas?nda, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) veya daha kesin bir yap?sal

ARABPSYCHOLOGY.COM

modelleme için do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kültürel farkl?l?klara ra?men orijinal teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösterir. Yurt Ortam? Ölçe?i'nin karma??k çevresel yap?y? ba?ar?yla ayr??t?rd??? varsay?lmaktad?r.

Araç

Test Tipi: **Uyarlama** (Orijinal: Moos UDES).

Format: Genellikle **Do?ru/Yanl??** veya **Evet/Hay?r** ?eklinde ikili yan?t format?na sahip maddelerden olu?ur. Maddeler, ö?rencinin yurt ortam? hakk?ndaki alg?s?n? yans?t?r.

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama).

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri.

Ya? Grubu: Genellikle 18-25 ya? aral???ndaki yüksekö?retim ö?rencileri.

Popülasyon Detaylar?: Yüksek ö?renim kurumlar?n?n yurt veya ö?renci rezidanslar?nda ikamet eden ö?renciler. Ölçek, hem k?z hem de erkek yurt ortamlar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireyin kendisi taraf?ndan doldurulan (self-report) bir envanterdir. Ö?rencilerden, yurt ortamlar?n? tan?mlayan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Çevre De?erlendirme, Yüksekö?retim, Ö?renci Ya?am?, Psikososyal Çevre, Çevresel Stres, Moos Ölçekleri, **Geçerlik**, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ertekin, G.'nin yüksek lisans tezini sundu?u kurum: Bo?aziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için orijinal telif hakk? sahibi **Rudolf H. Moos** ve/veya ilgili yay?nc?n?n izinleri gerekebilir. Türkçe adaptasyonun kullan?m? için ise uyarlama yazar?n?n (G. Ertekin) izni önemlidir. Ücret bilgisi kaynakta

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirtilmemi?tir.

Adaptasyon Y?l?: 2001 (Türkçe versiyonun tez çal??mas?).

Kaynaklar

Ertekin, G. (2001).

Translitteral equivalence and reliability of the Turkish version of the Moos University Dormitory Environment Scale

(Master's thesis). Bo?aziçi University The Graduate School of Social Sciences, ?stanbul.

Orijinal ölçek kayna??: Moos, R. H. (1979).

Evaluating Educational Environments

. Jossey-Bass, San Francisco.

Yurt Ortam? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddeler, orijinal Moos UDES yap?s?na uygun olarak yurt ortam?n?n farkl? boyutlar?n? (destek, düzen, rekabet, ba??ms?zl?k vb.) ölçen ifadelerden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM